

ZALECENIE RADY**z dnia 14 lipca 2023 r.****w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2023 r.**

(2023/C 312/07)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽²⁾, którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (zwany dalej „Instrumentem”), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru Instrument przyczynia się do inkluzywnej odbudowy gospodarczej oraz do wdrażania zrównoważonych i pobudzających wzrost gospodarczy reform i inwestycji, w szczególności reform i inwestycji, których celem jest promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych. Maksymalny wkład finansowy dla poszczególnych państw członkowskich w ramach Instrumentu został zaktualizowany w dniu 30 czerwca 2022 r., zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

- (2) W dniu 22 listopada 2022 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2023 r., rozpoczynając tym samym cykl europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2023 r. W dniu 23 marca 2023 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2023 r., które są skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 22 listopada 2022 r., działając na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011⁽³⁾, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2023 r., w którym nie wskazała Irlandii jako jednego z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia. W związku z tym szczegółowa ocena sytuacji nie będzie potrzebna. W tym samym dniu Komisja przyjęła również opinię w sprawie projektu planu budżetowego Irlandii na 2023 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2023 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. W dniu 16 maja 2023 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro⁽⁴⁾ („zalecenie dla strefy euro na 2023 r.”), a w dniu 13 marca 2023 r. – wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu.
- (3) Choć gospodarki Unii wykazują się niezwykłą odpornością, kontekst geopolityczny nadal wywiera negatywny wpływ. W czasie gdy Unia stanowczo popiera Ukrainę, unijny program polityki gospodarczej i społecznej skupia się na ograniczaniu w perspektywie krótkoterminowej negatywnych skutków wstrząsów energetycznych dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, a także na kontynuowaniu działań mających na celu realizację zielonej i cyfrowej transformacji, wspieranie zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu, zachowanie stabilności makroekonomicznej oraz zwiększenie odporności w perspektywie średnioterminowej. W programie tym silny nacisk kładzie się też na zwiększenie konkurencyjności i wydajności Unii.
- (4) W dniu 1 lutego 2023 r. Komisja wydała komunikat pt. „Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej” (zwany dalej „planem przemysłowym Zielonego Ładu”). Celem planu przemysłowego Zielonego Ładu jest pobudzenie konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie oraz wspieranie szybkiej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej. Stanowi on uzupełnienie bieżących wysiłków w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i REPowerEU. Celem planu jest również stworzenie bardziej sprzyjającego otoczenia dla zwiększenia zdolności produkcyjnych Unii w zakresie technologii i produktów neutralnych emisyjnie niezbędnych do osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych Unii oraz zapewnienie dostępu do odpowiednich surowców krytycznych, m.in. przez dywersyfikację źródeł, właściwą eksploatację zasobów geologicznych w państwach członkowskich i maksymalny recykling surowców. Plan przemysłowy Zielonego Ładu opiera się na czterech filarach: przewidywalnym i uproszczonym otoczeniu regulacyjnym, szybszym dostępie do finansowania, podnoszeniu umiejętności oraz otwartym handlu zapewniającym odporne łańcuchy dostaw. W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała kolejny komunikat pt. „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.” oparty na dziewięciu wzajemnie potęgujących się czynnikach i mający na celu wypracowanie ram regulacyjnych sprzyjających wzrostowi gospodarczemu. W komunikacie tym wyznaczono priorytety polityki nastawione na aktywne zapewnienie ulepszeń strukturalnych, dobrze ukierunkowanych inwestycji oraz środków regulacyjnych służących długoterminowej konkurencyjności Unii i jej państw członkowskich. Poniższe zalecenia przyczyniają się do realizacji tych priorytetów.
- (5) W 2023 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal rozwija się równoległe z wdrażaniem Instrumentu. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te uwzględniają wszystkie stosowne zalecenia dla poszczególnych krajów wydane w ostatnich latach lub ich znaczną część. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020 i 2022 pozostają również aktualne w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306, 23.11.2011, p. 25).

⁽⁴⁾ Zalecenie Rady z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C 180 z 23.5.2023, s. 1).

- (6) Przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ⁽⁵⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie REPowerEU”) ma na celu szybkie zredukowanie uzależnienia Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Przyczyni się to do bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności do magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Rozporządzenie w sprawie REPowerEU umożliwia państwom członkowskim dodanie do krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności nowego rozdziału REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU. Te reformy i inwestycje przyczynią się również do pobudzenia konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie, zgodnie z założeniami planu przemysłowego Zielonego Ładu, oraz do realizacji zaleceń dla poszczególnych krajów w obszarze energii, wydanych w 2022 r. oraz, w stosownych przypadkach, w 2023 r. Rozporządzeniem w sprawie REPowerEU wprowadzono nową kategorię bezwrotnego wsparcia finansowego, udostępnianego państwom członkowskim w celu finansowania nowych reform i inwestycji związanych z energią w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności.
- (7) W dniu 8 marca 2023 r. Komisja przyjęła komunikat zawierający wytyczne dotyczące polityki fiskalnej na 2024 r. (zwany dalej „komunikatem z dnia 8 marca 2023 r.”). Jego celem jest wsparcie państw członkowskich w przygotowaniu programów stabilności i konwergencji, a przez to wzmocnienie koordynacji polityki. Komisja przypomniła, że ogólna klauzula wyjścia paktu stabilności i wzrostu zostanie zdezaktywowana z końcem 2023 r. Zaapelowała, by w latach 2023–2024 polityka fiskalna służyła zapewnieniu średniookresowej zdolności do obsługi długu i zwiększeniu wzrostu potencjalnego w zrównoważony sposób oraz zachęciła państwa członkowskie, aby w swoich programach stabilności i konwergencji na 2023 r. określiły, w jaki sposób ich plany fiskalne zapewnią przestrzeganie określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz zapewnią realistyczną i ciągłą redukcję długu lub utrzymanie go na ostrożnym poziomie w perspektywie średnioterminowej. Komisja wezwała również państwa członkowskie, by stopniowo wycofywały krajowe środki fiskalne służące ochronie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przed wstrząsem spowodowanym wzrostem cen energii, rozpoczynając od środków najmniej ukierunkowanych. Wskazała, że jeżeli przedłużenie środków wsparcia okazałoby się konieczne ze względu na ponowną presję związaną z cenami energii, państwa członkowskie powinny lepiej ukierunkować takie środki na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji. Komisja stwierdziła, że zalecenia fiskalne będą przedstawiane w ujęciu ilościowym i zróżnicowane. Co więcej, zgodnie z propozycją przedstawioną w komunikacie z dnia 9 listopada 2022 r. w sprawie kierunków reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego, zalecenia fiskalne byłyby formułowane na podstawie wydatków pierwotnych netto. Komisja zaleciła, by wszystkie państwa członkowskie w dalszym ciągu chroniły inwestycje finansowane z zasobów krajowych i zapewniały skuteczne wykorzystanie Instrumentu i innych funduszy unijnych, w szczególności w świetle zielonej i cyfrowej transformacji oraz celów dotyczących odporności. Komisja zapowiedziała, że zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu wiosną 2024 r. na podstawie danych dotyczących wyników budżetu za 2023 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- (8) W dniu 26 kwietnia 2023 r. Komisja przedstawiła wnioski ustawodawcze mające na celu wdrożenie kompleksowej reformy unijnych przepisów dotyczących zarządzania gospodarczego. Głównym celem wniosków jest poprawa stabilności długu publicznego i wspieranie przez reformy i inwestycje trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu we wszystkich państwach członkowskich. W swoich wnioskach Komisja dąży do zwiększenia poczucia odpowiedzialności na szczeblu krajowym, uproszczenia ram oraz skoncentrowania się w większym stopniu na perspektywie średnioterminowej, a jednocześnie do skutecznego i spójniejszego egzekwowania przepisów. Zgodnie z konkluzjami Rady z dnia 14 marca 2023 r. w sprawie kierunków reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego celem jest zakończenie prac legislacyjnych w 2023 r.
- (9) 28 maja 2021 r. Irlandia przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 8 września 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Irlandii ⁽⁶⁾. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia decyzji Komisji zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 stwierdzającej, że Irlandia osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1).

⁽⁶⁾ ST 11046/21; ST 11046/21 ADD 1.

- (10) W dniu 4 maja 2023 r. Irlandia przedłożyła swój krajowy program reform na 2023 r., a w dniu 2 maja 2023 r. – swój program stabilności na 2023 r., zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2023 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Irlandii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (11) W dniu 24 maja 2023 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe dotyczące Irlandii na 2023 r. Oceniała w nim postępy Irlandii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2022 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Irlandię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w stosunku do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Irlandii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów Narodów Zjednoczonych w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- (12) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych Irlandii wykazujące w 2021 r. deficyt na poziomie 1,6 % PKB w 2022 r. osiągnęło nadwyżkę w wysokości 1,6 %, natomiast dług sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł z 55,4 % PKB na koniec 2021 r. do 44,7 % na koniec 2022 r.
- (13) Na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych miały wpływ środki polityki fiskalnej podjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. W 2022 r. takie środki polityki fiskalnej zmniejszające dochody obejmowały obniżenie podatku akcyzowego z tytułu paliw oraz obniżki VAT z tytułu gazu i energii elektrycznej, a środki polityki fiskalnej zwiększające wydatki – dopłaty do rachunków za energię elektryczną dla wszystkich gospodarstw domowych oraz szereg transferów socjalnych. Komisja szacuje, że koszty budżetowe netto tych środków wyniosły w 2022 r. 0,5 % PKB. Na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych miały również wpływ koszty budżetowe zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy, które szacuje się na 0,1 % PKB w 2022 r. Jednocześnie szacowany koszt tymczasowych środków nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19 spadł z 2,8 % PKB w 2021 r. do 0,7 % PKB w 2022 r.
- (14) W dniu 18 czerwca 2021 r. Rada zaleciła, by w 2022 r. Irlandia ⁽⁷⁾ realizowała wspierający kurs polityki fiskalnej, wykorzystując m.in. impuls zapewniany przez Instrument, oraz utrzymała inwestycje finansowane z zasobów krajowych.
- (15) Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej ⁽⁸⁾ w 2022 r. był zasadniczo neutralny, na poziomie – 0,2 % PKB, co było odpowiednie w kontekście wysokiej inflacji. Zgodnie z zaleceniem Rady Irlandia nadal wspierała odbudowę poprzez inwestycje finansowane z Instrumentu. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu oraz z innych funduszy unijnych wyniosły 0,04 % PKB w 2022 r. (0,1 % PKB w 2021 r.). Inwestycje finansowane z zasobów krajowych miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej ⁽⁹⁾, który to wpływ wyniósł 0,1 pp. Irlandia utrzymała zatem inwestycje finansowane z zasobów krajowych, zgodnie z zaleceniem Rady. Jednocześnie wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) miał zasadniczo neutralny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniósł – 0,2 pp. W związku z tym Irlandia w wystarczającym stopniu ograniczyła wzrost wydatków bieżących finansowanych z zasobów krajowych.
- (16) Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe w programie stabilności na 2023 r., jest zgodny z prognozą Komisji z wiosny 2023 r. na rok 2023 i ostrożny na kolejne lata. Rząd prognozuje, że realny PKB wzrośnie w 2023 r. o 5,6 %, a w 2024 r. – o 4,1 %. Dla porównania, w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewidziano niższy wzrost realnego PKB – o 5,5 % w 2023 r., natomiast wyższy wzrost w 2024 r. – o 5,0 %. Stosunkowo wyższa stopa wzrostu w 2024 r. w prognozie Komisji wynika głównie z bardziej stałego tempa wzrostu eksportu netto. W przypadku Irlandii eksport netto podlega dużym wahaniom, ponieważ jest uwarunkowany niewielką liczbą dużych przedsiębiorstw wielonarodowych, których działania w ostatnich latach były bardzo udane pod względem komercyjnym.

⁽⁷⁾ Zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2021 r. (Dz.U. C 304 z 29.7.2021, s. 28).

⁽⁸⁾ Kurs polityki fiskalnej jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów), z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19, lecz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz z innych funduszy unijnych, w stosunku do średniookresowego wzrostu potencjalnego. Więcej szczegółowych informacji można znaleźć w ramce 1 w tablicach statystycznych w dziedzinie fiskalnej.

⁽⁹⁾ Pozostałe wydatki kapitałowe finansowane z zasobów krajowych miały neutralny wpływ, który wyniósł 0,0 pp. PKB.

- (17) W programie stabilności na 2023 r. rząd oczekuje, że nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie w 2023 r. do 1,8 % PKB. Wzrost w 2023 r. odzwierciedla głównie dynamiczny wzrost dochodów. W programie stabilności na 2023 r. przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie z 44,7 % na koniec 2022 r. do 40,5 % na koniec 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 1,7 % PKB w 2023 r. Jest to zgodne z poziomem nadwyżki prognozowanym w programie stabilności na 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się podobny poziom relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB – 40,4 % na koniec 2023 r.
- (18) Oczekuje się, że na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2023 r. nadal będą miały wpływ środki fiskalne podjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. Obejmują one środki przedłużone z 2022 r., w szczególności drugą rundę dwóch dopłat do rachunków za energię elektryczną dla wszystkich gospodarstw domowych, a także nowy zestaw transferów socjalnych. Przewiduje się, że koszt tych środków zostanie częściowo skompensowany przez podatki od nieoczekiwanych zysków dostawców energii, a mianowicie pułap dochodów uzyskiwanych z tytułu produkcji energii elektrycznej. Uwzględniając te dochody, w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że koszty budżetowe netto środków wsparcia wyniosą 0,3 % PKB w 2023 r. ⁽¹⁰⁾ Wydaje się, że środki z 2023 r. w większości nie są ukierunkowane na gospodarstwa domowa lub przedsiębiorstwa znajdująca się w najtrudniejszej sytuacji, zachowują one jednak sygnał cenowy do zmniejszenia zapotrzebowania na energię i zwiększenia efektywności energetycznej. W rezultacie kwotę ukierunkowanych środków wsparcia, którą należy uwzględnić w ocenie zgodności z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. ⁽¹¹⁾, szacuje się w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. na 0,1 % PKB w 2023 r. (w porównaniu z 0,2 % PKB w 2022 r.). Prognozuje się, że koszty budżetowe zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńców z Ukrainy wzrosną o 0,1 pp. PKB w porównaniu z 2022 r. Ostatecznie oczekuje się, że do poprawy salda sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2023 r. przyczyni się też stopniowe wycofywanie tymczasowych środków nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19, które oszacowano na 0,7 % PKB.
- (19) W zaleceniu z dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Irlandii podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki ⁽¹²⁾, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Irlandia powinna być gotowa do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Irlandii zalecono również zwiększenie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.
- (20) W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że kurs polityki fiskalnej będzie w 2023 r. zasadniczo neutralny (0,2 % PKB), w związku z wysoką inflacją. W 2022 r. kurs polityki fiskalnej był natomiast zasadniczo neutralny (– 0,2 % PKB). Przewiduje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. będzie mieć restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,3 % PKB. Obejmuje to zmniejszenie o 0,1 % PKB kosztów ukierunkowanych środków wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii. Uwzględnione są również wyższe (o 0,1 % PKB) koszty zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy. Podsumowując, prognozowany wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych jest zgodny z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. Przewiduje się, że wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu oraz z innych funduszy unijnych wyniosą w 2023 r. 0,1 % PKB, podczas gdy inwestycje finansowane z zasobów krajowych będą miały neutralny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniesie 0,0 pp. ⁽¹³⁾ W związku z tym Irlandia planuje sfinansować dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu oraz z innych funduszy unijnych i przewiduje utrzymanie inwestycji finansowanych z zasobów krajowych. Kraj ten planuje finansowanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takich jak ułatwianie wdrażania odnawialnych źródeł energii, a także umożliwienie elektryfikacji innych technologii; inwestycje te są częściowo pokrywane z Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

⁽¹⁰⁾ Podana wartość liczbową odzwierciedla poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, w tym bieżących dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – środków w zakresie nakładów inwestycyjnych.

⁽¹¹⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2022 r. (Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 52).

⁽¹²⁾ Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2023 r. średniookresowy (średnia z dziesięciu lat) wzrost produktu potencjalnego Irlandii, wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się na 12,3 % w ujęciu nominalnym.

⁽¹³⁾ Prognozuje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane z zasobów krajowych będą miały ekspansywny wpływ, który wyniesie 0,1 pp. PKB.

- (21) Według programu stabilności na 2023 r. oczekuje się, że nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie do 2,8 % PKB w 2024 r. Wzrost w 2024 r. odzwierciedla głównie zmniejszenie wydatków, ze względu na to, że zaprzestano stosowania tymczasowych środków po stronie wydatków. Według programu stabilności na 2023 r. przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB na koniec 2024 r. zmaleje do 38,2 %. Na podstawie środków z zakresu polityki znanych w dniu granicznym prognozy nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r. przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. ma wynieść 2,2 % PKB. Kwota ta jest niższa niż nadwyżka przewidywana w programie stabilności na 2023 r., głównie ze względu na wyższe wydatki w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się podobny poziom relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, który to poziom na koniec 2024 r. wyniesie 38,3 %.
- (22) Program stabilności na 2023 r. przewiduje stopniowe wycofywanie w 2024 r. wszystkich środków wsparcia w dziedzinie energii. Komisja także zakłada stopniowe wycofywanie wszystkich środków wsparcia w dziedzinie energii w 2024 r. Szacunki te opierają się na założeniu, że nie dojdzie do ponownego wzrostu cen energii.
- (23) W programie Irlandia planuje osiągnąć średniokresowy cel budżetowy – strukturalne saldo budżetowe wynoszące –0,5 % PKB ⁽¹⁴⁾ – w 2023 r. i 2024 r. i utrzymać go przez pozostałą część okresu objętego programem. Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że saldo strukturalne wykaże deficyt wynoszący 0,1 % PKB w 2023 r. i nadwyżkę wynoszącą 1,0 % PKB w 2024 r., a więc osiągnie poziomy przewyższający średniokresowy cel budżetowy.
- (24) Przy założeniu niezmiennego kursu polityki w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że w 2024 r. wydatki pierwotne netto ⁽¹⁵⁾ finansowane z zasobów krajowych wzrosną o 1,9 %.
- (25) Zgodnie z programem stabilności na 2023 r. oczekuje się, że inwestycje publiczne zwiększą się z 2,0 % PKB w 2023 r. do 2,1 % PKB w 2024 r. Większe inwestycje odzwierciedlają większe inwestycje finansowane z zasobów krajowych i inwestycje finansowane przez Unię, a mianowicie za pośrednictwem Instrumentu. W programie stabilności na 2023 r. przewidziano reformy i inwestycje, które mają przyczynić się do stabilności fiskalnej oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu. Te reformy i inwestycje obejmują: aktualizację planu działania w dziedzinie klimatu oraz budowę ośrodka przetwarzania danych, które są również częścią planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (26) W programie stabilności na 2023 r. zarysowano średnioterminową ścieżkę fiskalną do 2026 r. Zgodnie z programem stabilności na 2023 r. przewiduje się, że nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie do 2,9 % PKB w 2025 r. i do 3,1 % do 2026 r. Planuje się zatem, że saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych osiągnie odpowiednią określoną w Traktacie wartość odniesienia w okresie objętym programem. Według programu stabilności na 2023 r. oczekuje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie z 38,2 % na koniec 2024 r. do 32,0 % do końca 2026 r.
- (27) Przewiduje się, że do 2070 r. odsetek ludności w wieku powyżej 64 lat w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym (20–64 lata) wzrośnie ponad dwukrotnie, kiedy to na każdego emeryta przypadłoby mniej niż dwóch potencjalnych płatników w porównaniu z niemal czterema płatnikami w 2022 r. W kontekście starzenia się społeczeństwa należy chronić system emerytalny przed rosnącymi kosztami. W ramach reformy emerytalnej ogłoszonej we wrześniu 2022 r. utrzymano wiek emerytalny na poziomie 66 lat. Rząd zamierza zatem zająć się kwestią stabilności systemu emerytalnego pod kątem składek. Oczekuje się, że w 2023 r. rząd przedstawi plan działania na rzecz stopniowego podnoszenia składek na ubezpieczenie społeczne w latach 2024–2034. Pozwoliłoby to nakreślić konkretny plan, w jaki sposób zamierza on określić zasady finansowania państwowego systemu emerytalnego.

⁽¹⁴⁾ Saldo strukturalne (saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe) przeliczone przez Komisję z zastosowaniem powszechnie przyjętej metody wskazuje na deficyt strukturalny w wysokości 0,9 % PKB w 2023 r. i nadwyżkę w wysokości 0,1 % w 2024 r.

⁽¹⁵⁾ Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane z zasobów krajowych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów i z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek oraz cyklicznych wydatków związanych z bezrobociem.

- (28) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności Irlandii wprawdzie postępuje, ale występują znaczne opóźnienia. Ograniczone zasoby oraz nieodpowiednie ustalenie priorytetów sprawiły, że Irlandia ma zaległości w procesie wdrażania. Irlandia przedstawiła zmianę swojego planu odbudowy i zwiększania odporności w maju 2023 r.; do tej pory nie złożyła ona jeszcze swojego pierwszego wniosku o płatność. Prace nad przygotowaniem rozdziału REPowerEU są w toku. Szybkie włączenie nowego rozdziału REPowerEU do planu odbudowy i zwiększania odporności umożliwi finansowanie dodatkowych reform i inwestycji wspierających cele strategiczne Irlandii w dziedzinie energii i zielonej transformacji. Systematyczne i skuteczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych i innych odpowiedzialnych zainteresowanych stron pozostaje ważne dla pomyślnej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, a także innych polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia wykraczających poza zakres tego planu, by zapewnić szerokie poczucie odpowiedzialności za cały program polityczny.
- (29) W 2022 r. Komisja zatwierdziła wszystkie dokumenty programowe dotyczące polityki spójności Irlandii. Szybkie wdrożenie programów polityki spójności z zapewnieniem komplementarności i synergii z planem odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziałem REPowerEU, ma zasadnicze znaczenie dla przeprowadzenia zielonej i cyfrowej transformacji, zwiększenia odporności gospodarczej i społecznej oraz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju terytorialnego w Irlandii.
- (30) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności i programach polityki spójności Irlandia mierzy się z szeregiem dodatkowych wyzwań, które dotyczą gospodarki o obiegu zamkniętym, zaopatrzenia w wodę pitną i oczyszczania ścieków, a także systemu elektroenergetycznego, infrastruktury energetycznej i technologii inteligentnych sieci, ram udzielania zezwoleń, efektywności energetycznej, zrównoważonego transportu i umiejętności potrzebnych do zielonej transformacji.
- (31) Wytwarzanie odpadów w Irlandii nadal rośnie i utrzymuje się znacznie powyżej unijnej średniej. Od kilku lat wyniki w zakresie recyklingu utrzymują się na niezmiennym poziomie. Wykorzystanie materiałów w obiegu zamkniętym nieznacznie wzrosło w 2021 r. do poziomu 2 %, pozostaje jednak znacznie poniżej unijnej średniej wynoszącej 11,7 %. Chociaż wprowadza się udoskonalenia w dziedzinie gospodarowania odpadami, wpływ planu działania dotyczącego odpadów na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym z 2020 r. oraz strategii obejmującej całą administrację rządową dotyczącej gospodarki o obiegu zamkniętym opublikowanej w grudniu 2021 r. nie jest jeszcze odczuwalny. Aby osiągnąć cele Unii w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, konieczne są dalsze inwestycje. Obejmują one poprawę infrastruktury selektywnej zbiórki i przetwarzania odpadów w celu odchodzenia od składowania i spalania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem tworzyw sztucznych i bioodpadów. Jeśli chodzi o gospodarkę wodną i jakość wody, Irlandia boryka się z problemem starzejącej się i przestarzałej infrastruktury, co prowadzi do jednego z najwyższych poziomów wycieków z rurociągów w Unii. Na niektórych obszarach problemem pozostaje również jakość wody pitnej. Nie zajęto się w wystarczającym stopniu kwestią degradacji jakości wody w wyniku ekspansji rolnictwa. Potrzebne są również inwestycje infrastrukturalne w zakresie odbudowy rzek oraz bardziej kompleksowe podejście do kontroli zanieczyszczenia wody w wyniku działalności rolniczej.
- (32) W 2022 r., kiedy problemy z dostawami energii elektrycznej wymagały nadzwyczajnych środków wsparcia, irlandzki system elektroenergetyczny wykazywał oznaki podatności na zagrożenia. Plan działania tego kraju w dziedzinie klimatu obejmuje ambitny cel, jakim jest przekształcenie krajowego systemu energetycznego w taki sposób, by do 2030 r. zwiększyć do 80 % udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Spowoduje to wytwarzanie dużych ilości energii ze źródeł odnawialnych o zmiennej wydajności. Obecna elastyczność systemu i jego integracja są niewystarczające, aby sprostać tak dużym ilościom energii wytwarzanej ze źródeł o zmiennej wydajności i rosnącemu zapotrzebowaniu na energię, w szczególności ze strony ośrodków przetwarzania danych, co może utrudnić osiągnięcie celu dotyczącego odnawialnych źródeł energii. Elastyczność po stronie popytu i istotne modernizacje infrastruktury przesyłowej, dystrybucyjnej i magazynowej będą kluczowymi elementami pozwalającymi zmniejszyć zależność Irlandii od importu paliw kopalnych oraz ułatwić i przyspieszyć przechodzenie Irlandii na system energetyczny neutralny dla klimatu. Główne wyzwania związane z rozwojem elastyczności po stronie popytu polegają na braku skoordynowanej strategii obejmującej cały system energetyczny, w tym ogrzewanie i chłodzenie, oraz braku inteligentnej infrastruktury pomiarowej. Usprawnienie systemu planowania i wydawania zezwoleń na odnawialne źródła energii, magazynowanie i podłączenia do sieci przez zapewnienie na wszystkich etapach procesów planowania personelu, który byłby odpowiednio liczny i posiadałby odpowiednie umiejętności, oraz uproszczenie ogólnych ram mogłoby przyspieszyć realizację projektów na dużą skalę, a tym samym przyspieszyć zieloną transformację.

- (33) Zużycie gazu ziemnego w Irlandii w okresie między sierpniem 2022 r. a marcem 2023 r. spadło o 0,2 % w porównaniu ze średnim zużyciem gazu w tym samym okresie w ciągu poprzednich pięciu lat, który to wynik jest znacznie niższy od celu określonego w rozporządzeniu Rady (UE) 2022/1369 ⁽¹⁶⁾, jakim była redukcja o 15 %. Pomimo że Irlandia kwalifikuje się do zwolnienia z tego celu, zachęca się ten kraj do większych wysiłków na rzecz tymczasowego zmniejszenia zapotrzebowania na gaz do dnia 31 marca 2024 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2023/706 ⁽¹⁷⁾. Środki na rzecz efektywności energetycznej odegrają kluczową rolę w ograniczaniu zużycia energii i w realizacji ogólnounijnego celu ograniczenia emisji netto gazów cieplarnianych o co najmniej 55 %. Kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów klimatycznych będą miały: renowacja energetyczna budynków mieszkalnych, modernizacja oraz szybkie wdrożenie ogrzewania wykorzystującego energię ze źródeł odnawialnych. Pomimo ambitnych celów w zakresie modernizacji zasobów stanowiących ekwiwalent 500 000 domów, polegających na osiągnięciu klasy energetycznej budynków (BER) na poziomie B2, a także zainstalowania 400 000 pomp ciepła w istniejących domach w celu zastąpienia starszych, mniej efektywnych systemów grzewczych do końca 2030 r., nadal istnieją wyzwania, głównie ze względu na niedobór wykwalifikowanej siły roboczej. Liczba pojazdów bezemisyjnych w parku irlandzkim szybko rośnie z bardzo niskiego poziomu, ale zbyt wolno zwiększana jest gęstość rozmieszczenia publicznych punktów ładowania. Zelektryfikowanych jest jedynie około 100 km linii kolejowych, co sprawia, że Irlandia jest państwem o najniższym udziale zelektryfikowanych kolei w Unii. Ponadto dużym obciążeniem w zakresie jakości powietrza i czasu osób dojeżdżających do pracy jest zagęszczenie ruchu drogowego.
- (34) Niedobory siły roboczej i kwalifikacji w sektorach i zawodach kluczowych dla zielonej transformacji, w tym w dziedzinie wytwarzania, wdrażania i serwisowania technologii neutralnych emisyjnie, powodują wąskie gardła w procesie przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu. Wysokiej jakości systemy kształcenia i szkolenia, które reagują na zmieniające się potrzeby rynku pracy, oraz ukierunkowane środki w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji mają zasadnicze znaczenie dla ograniczenia niedoborów kwalifikacji oraz promowania włączenia i realokacji siły roboczej. W celu uwolnienia niewykorzystanej podaży pracy środki te należy udostępnić zwłaszcza osobom najmocniej odczuwającym skutki zielonej transformacji oraz w sektorach i regionach najbardziej dotkniętych tą transformacją. W 2022 r. odnotowano w Irlandii niedobory siły roboczej w dwunastu zawodach, które wymagają szczególnych umiejętności lub wiedzy na potrzeby zielonej transformacji, w tym specjalistów do spraw ochrony środowiska, inżynierów i inżynierów elektryków. Niedobory siły roboczej zgłoszono ponadto jako czynnik ograniczający produkcję w przemyśle (46,8 % przedsiębiorstw) i budownictwie (60,3 % przedsiębiorstw).
- (35) W świetle dokonanej przez Komisję oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2023 r., a jej opinia ⁽¹⁸⁾ znajduje odzwierciedlenie w zaleceniu 1.
- (36) W świetle bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich strefy euro oraz z uwagi na ich wspólny wkład w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła, by państwa członkowskie strefy euro podjęły działania, w tym za pośrednictwem planów odbudowy i zwiększania odporności, mające na celu (i) utrzymanie długookresowej zdolności do obsługi długu i powstrzymanie się od szerokiego wsparcia popytu zagregowanego w 2023 r., lepsze ukierunkowanie środków fiskalnych służących łagodzeniu skutków wysokich cen energii oraz zastanowienie się nad odpowiednimi sposobami wycofania wsparcia, gdy zmniejszy się presja w zakresie cen energii; (ii) utrzymanie wysokiego poziomu inwestycji publicznych oraz promowanie inwestycji prywatnych, aby wspierać zieloną i cyfrową transformację; (iii) wspieranie dynamiki płac, która łagodzi spadek siły nabywczej przy jednoczesnym ograniczeniu efektu drugiej rundy w odniesieniu do inflacji, dalsze udoskonalanie aktywnej polityki rynku pracy i rozwiązanie problemu niedoboru wykwalifikowanej kadry; (iv) poprawę otoczenia działalności gospodarczej oraz zapewnienie, by wsparcie w dziedzinie energii dla przedsiębiorstw było racjonalne pod względem kosztów, tymczasowe i ukierunkowane na rentowne przedsiębiorstwa oraz utrzymało zachęty do zielonej transformacji oraz (v) zachowanie stabilności makrofinansowej i monitorowanie ryzyka, a jednocześnie kontynuację prac nad dokończeniem budowy unii bankowej. W przypadku Irlandii zalecenia 1, 2, 3 i 4 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego i trzeciego zalecenia, przedstawionych w zaleceniu dla strefy euro na 2023 r.,

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1369 z dnia 5 sierpnia 2022 r. w sprawie skoordynowanych środków zmniejszających zapotrzebowanie na gaz (Dz.U. L 206 z 8.8.2022, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2023/706 z dnia 30 marca 2023 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2022/1369 w odniesieniu do przedłużenia okresu zmniejszenia zapotrzebowania w kontekście środków zmniejszających zapotrzebowanie na gaz oraz w odniesieniu do zwiększenia sprawozdawczości i monitorowania realizacji tych środków (Dz.U. L 93 z 31.3.2023, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.

NINIEJSZYM ZALECA Irlandii podjęcie w latach 2023 i 2024 działań mających na celu:

1. Wycofanie obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii, jak najszybciej w latach 2023 i 2024. Gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych środków wsparcia lub dalszego stosowania obecnych środków wsparcia, zapewnienie, by takie środki wsparcia były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii. Utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych z zasobów krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu i innych funduszy unijnych, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym utrzymaniu stabilnej sytuacji budżetowej w 2024 r.

W okresie po 2024 r. kontynuowanie inwestycji i reform prowadzących do wyższego zrównoważonego wzrostu gospodarczego i utrzymanie ostrożnej średniookresowej sytuacji fiskalnej.

Zapewnienie stabilności fiskalnej państwowego systemu emerytalnego poprzez określenie zasad jego finansowania.

2. Zdecydowane przyspieszenie tempa wdrażania planu odbudowy i zwiększania odporności, m.in. przez zapewnienie wystarczających zasobów, oraz szybkie sfinalizowanie addendum oraz rozdziału REPowerEU w celu szybkiego rozpoczęcia jego wdrażania. Szybkie wdrożenie programów polityki spójności z zapewnieniem ścisłej komplementarności i synergii z planem odbudowy i zwiększania odporności.
3. Przyspieszenie inwestycji w celu zwiększenia tempa przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Dalsze rozwijanie infrastruktury przetwarzania odpadów związanej z wyższymi stopniami hierarchii postępowania z odpadami oraz instrumentów ekonomicznych z myślą o zapobieganiu powstawaniu odpadów oraz zwiększeniu zawartości materiałów ponownie użytych, ponownie przetworzonych i poddanych recyklingowi. Opracowanie skuteczniejszego systemu selektywnej zbiórki odpadów nadających się do recyklingu, w tym odpadów ulegających biodegradacji. Odchodzenie od składowania i spalania odpadów, zwłaszcza tworzyw sztucznych i bioodpadów. Wzmoczenie starań w celu przyspieszenia inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.
4. Zmniejszenie zależności od paliw kopalnych ogółem. Skoncentrowanie wysiłków na zwiększeniu elastyczności systemu elektroenergetycznego i poprawie integracji systemu energetycznego. Opracowanie i wdrożenie specjalnej strategii na rzecz rozwoju reagowania po stronie popytu oraz przyspieszenie wdrażania inteligentnej infrastruktury pomiarowej i technologii inteligentnych sieci. Uproszczenie ram planowania i wydawania zezwoleń w odniesieniu do odnawialnych źródeł energii, magazynowania i podłączeń do sieci. Wdrożenie dodatkowych środków, które wspierałyby poprawę efektywności energetycznej w budynkach prywatnych i publicznych, aby zmniejszyć rachunki za energię oraz koszty systemu energetycznego. Przyspieszenie instalowania publicznych punktów ładowania pojazdów bezemisyjnych. Wzmoczenie wysiłków w ramach polityki mających na celu zapewnienie i nabywanie umiejętności i kompetencji potrzebnych do zielonej transformacji.

Sporządzono w Brukseli dnia 14 lipca 2023 r.

W imieniu Rady
N. CALVIÑO SANTAMARÍA
Przewodnicząca